

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo
postmottak@kud.dep.no

Deres ref: 19/6186-

Høring – forslag til lov om mediestøtte

Norsk Redaktørforening (NR) organiserer rundt 760 norske redaktører fra alle typer medier. Ytringsfrihet, informasjonsfrihet, redaksjonell uavhengighet og gode rammevilkår for journalistikken er blant våre hovedarbeidsoppgaver.

Vi viser til høringsbrev av 2. desember 2019, og epost fra seniorrådgiver Vera Øian av 6. januar, hvor vi tilstås utsatt høringsfrist til 24. januar.

1. Innledning og hovedkonklusjon

Som departementet vil være vel kjent med, er den store økonomiske utfordringen for norske medier i dag at inntektsmodellene er kraftig endret, og at finansieringen i stor grad er utfordret av nye aktører; primært globale sådanne. Dette er utfordringer som ikke primært kan løses gjennom offentlige bevilgninger. I likhet med andre medieorganisasjoner og aktører i bransjen, har imidlertid også Norsk Redaktørforening pekt på at tydelige og offensive grep hva gjelder både indirekte og direkte mediestøtte kan bidra til å hjelpe norske, redaktørstyrte medier over den noe utrygge broen som overgangen til ren digital publisering representerer.

Derfor er det ikke primært *struktureringen* eller *organiseringen* av dagens mediestøtteordninger som er utfordringen, men enkelt sagt det faktum at nivået generelt er for lavt og at flere tiltak burde vært iverksatt.

Når det er sagt så er vi enige i formålet og intensjonene bak det foreliggende forslaget. Vi mener det er fornuftig at de ulike tilskuddsordningene lovfestes og dermed forankres i Stortinget, og at det legges opp til langsiktighet og forutsigbarhet i rammevilkårene. Derimot er vi ikke tilhengere av forslaget om et mediestøtteråd. Vi kommer tilbake til dette nedenfor.

2. Forutsigbarhet og fleksibilitet

Vi støtter forslaget om at regjeringen skal gi fireårige styringssignaler for tilskuddsordningene, og at disse legges frem for Stortinget, i form av en budsjettproposisjon med meldingsdel året etter at det har vært stortingsvalg. Det vil både tvinge frem grundige mediepolitiske debatter hvert fjerde år, og samtidig sikre en viss forutsigbarhet i rammevilkårene for de medier som mottar støtte. Samtidig må vi sikre at disse fireårige debattene ikke blir de eneste arenaene hvor Stortinget får innblikk i mediernes og journalistikkens rammevilkår. Som vi vet er det en rekke faktorer som påvirker mediernes økonomiske forutsetninger og som til dels endres raskt. Regjeringen og Stortinget må derfor sørge for at det er en fleksibilitet i systemet som gjør at dersom det skjer endringer i konkurranseforhold eller andre rammevilkår utenfor bransjens og politikernes kontroll, så må man kunne justere ordningene også utenom disse fireårige styringssignalene.

Regjeringen og Stortinget må derfor sørge for at det er en fleksibilitet i systemet som gjør at dersom det skjer endringer i konkurranseforhold eller andre rammevilkår utenfor bransjens og politikernes kontroll, så må man kunne justere ordningene også utenom disse fireårige styringssignalene.

3. Lovfesting av tilskuddsordningene

NR støtter forslaget om lovfesting av tilskuddsordningene. Det vil sikre god forankring i Stortinget, samtidig som det sikrer grundige prosesser når endringer skal gjennomføres eller vurderes. Vi ser at kravet om grundig saksbehandling, med høringsrunder underveis, kan bidra til at endringer tar noe lengre tid, men mener dette bør være mulig å balansere mot ønsket om fleksibilitet der det er et poeng.

4. Samling av mediestøtten

NR går mot regjeringens forslag om et mediestøtteråd. Vi har stor sans for tanken om å skape «armlengdes avstand» mellom politiske beslutninger og konkrete bevilgninger til enkeltmedier. Vi er også, som nevnt ovenfor, fornøyde med at det legges opp til faste, langsiktige rammer, med fireårige styringssignaler og vedtak. Vi tror imidlertid ikke opprettelsen av et mediestøtteråd langs de linjer det nå legges opp til, vil løse noen av de reelle utfordringene bransjen står overfor når det gjelder tilskuddsordningene.

I dag er det Stortinget som bevilger midler til de ulike tilskuddsordningene, på bakgrunn av forslag fra regjeringen. Medietilsynet forvalter ordningene på vegne av Kulturdepartementet, og tildeler midler på bakgrunn av regelverk fastsatt av dette. Klagesaker behandles av Medieklagenemnda. I sum mener vi dette innebærer et ganske fornuftig system for forvaltning av midler. Prinsippet om armlengdes avstand er selvsagt viktig. Det er imidlertid også prinsippet om mest mulig objektive kriterier, og prinsippet om maktfordeling. Vi kommer dessuten ikke

utenom at fordeling av mediestøtte via ulike tilskuddsordninger og hvilke ordninger som skal opprettes eller avvikles, til syvende og sist er et politisk spørsmål, som knapt kan delegeres.

Mediestøtte bør i størst mulig grad bygges på objektive, etterprøvbare kriterier, utformet av andre enn dem som tildeler. På den måten skapes det en form for «maktbalanse» i tildelingssystemet. Regjeringens forslag legger opp til samling av svært mye makt på svært få hender. Når det gjelder *sammensetningen* av rådet vil vi dessuten bemerke at det å sette sammen et råd med mellom inntil syv medlemmer som både skal besitte den kompetansen og det mangfold som beskrives, og samtidig være habilt, fremstår som svært krevende.

Saksbehandlingsreglene, slik de er foreslått, gjør det ikke bedre. Rådet kan treffe beslutninger med mer enn halvparten av medlemmene til stede. Det vil si at fire medlemmer er tilstrekkelig. Dersom det er stemmelikhet, så har rådets leder dobbeltstemme. Det vil – i det minste teoretisk – si at to personer (rådets leder + et medlem) kan fatte beslutninger med store konsekvenser for norske mediebedrifter. Vi mener det grenser til det uforsvarlige. Vi stusser også over at departementet skal være klageinstans for rådets vedtak, i motsetning til Medieklagenemnda, som er klageinstans for Medietilsynet. Vi stiller oss undrende til hvordan en slik klageordning svarer på ønsket om mest mulig armlengdes avstand til det politiske nivået.

Vi frykter også for at utvalgets *blandede oppgaver* kan skape uheldige effekter. Det faktum at rådet både skal fordele støtte, fastsette sitt eget regelverk og kunne foreslå å legge ned eksisterende støtteordninger og opprette nye, innebærer samling av svært mye makt på få hender. Dersom dette kombineres med et betydelig innslag av subjektive vurderingskriterier, står vi i fare for å skape et råd med rom for betydelig innslag av synsing og tilfeldigheter. Det vil igjen skape uforutsigbarhet, noe som vil være svært uheldig.

5. Armlengdes avstand

Det er prisverdig at departementet er opptatt av å sikre armlengdes avstand mellom politikere og forvaltning og frie, redaktørstyrte medier. Den beste måten å gjøre det på er etter vårt syn ikke å «outsource» de politiske beslutninger som ligge til grunn for mediestøtten, men å sikre at det er satt opp et tilstrekkelig juridisk kringvern om den redaksjonelle uavhengighet. Konkret kan det for eksempel gjøres ved at den i den nye loven om redaksjonell fridom i media legger inn et tillegg i utkastets § 7, annet ledd, for eksempel slik:

Utgiver, eier eller øvrig selskapsledelse kan ikke instruere eller overprøve redaktøren i redaksjonelle spørsmål, og kan heller ikke kreve å få gjøre seg kjent med skrift, tekst eller bilde, eller høre eller se programmateriale, før det blir gjort allment tilgjengelig. Det samme gjelder offentlige myndigheter, kommersielle aktører eller andre grupper.

Oslo, 2020-01-24

Med vennlig hilsen
for Norsk Redaktørforening

Hanna Relling Berg
styreleder

Arne Jensen
generalsekretær

Silje Hovland (sign.)
leder Oslo Redaktørforening

Steinulf Henriksen (sign.)
leder Nordnorsk Redaktørforening

Merete Verstad (sign.)
leder Trøndelag Redaktørforening

Per-Kristian Bratteng (sign.)
leder Møre og Romsdal Redaktørforening

Jan Inge Fardal (sign.)
leder Vestafjelske Redaktørforening

Øyvind Klausen (sign.)
leder Rogaland og Agder Redaktørforening

Heidi Pleyrn (sign.)
leder VeTeBu Redaktørforening

Tom Martin Hartviksen (sign.)
leder Oplandenes Redaktørforening

Øivind Lågbu (sign.)
leder Østfold Redaktørforening